

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

Bardu kommune
Postboks 401
9365 Bardu

21. november 2017

Høringsuttalelse til forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter i Bardu kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at Bardu kommune har forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter til offentlig høring. Vi har vært i kontakt med relevante natur- og friluftsansjoner og ønsker å komme med innspill. FNF Troms stiller spørsmål ved prosessen og fraråder løype 3 over Leinavatn.

Tidligere saksgang

FNF Troms kjenner til tidligere saksgang hvor kommunal forskrift for snøskuterløyper i Bardu kommune ble vedtatt i sak 38/16, 22.06.16. Forskriften ble senere underkjent av settefylkesmannen i Finnmark etter klagesaksbehandling. FNF Troms var blant partene som påklaget forskriften.

FNF Troms påklaget tidligere løype 3 (Ostu - Leinavatn – Gamas) og løype 4 (Altevatnet - nasjonalparkgrensa). Vi finner det riktig å fremheve at natur- og friluftsansjonene ikke var mot alle løypene, men fant nevnte løyper særlig konfliktfulle hva angår friluftsliv, naturmangfold og landskap. I denne høringen er opprinnelig løype 4 tatt ut, mens løype 3 er noe redusert. Likevel er det foreslått skuterløype over hele Leinavatn (løype 3) inn til 100 meter fra svenskegrensa.

Preget av hastverk

FNF Toms stiller spørsmål ved prosessen rundt nåværende høringsrunde. I dokumentene knyttet til høringen kan vi lese at rådmannens vurdering fra 05.09.17 er at en løype inn over Leinavatn (løype 3) vil ha små sjanser for å bli godkjent. 07.09.17 vedtar et enstemmig planteknisk utvalg i Bardu kommune at Bardu kommune tar opp prosessen med kommunal forskrift, men at opprinnelig løype 3 (Leinavatn) med unntak av næringsdelen og løype 4 tas ut. Bardu kommune var også i et møte med Fylkesmannen og Troms fylkeskommune 04.09.17 hvor det ble avklart at en løype over Leinavatn vil bli påklaget av begge parter grunnet friluftsliv og naturmangfold. Det meste lå til rette for å utelate Leinavatn fra løypenettet.

Kommunestyremøtet 13.09.17 synes preget av hastverk og uavklarte forhold. Med et knapt flertall ble det vedtatt å sende ut ny forskrift på høring umiddelbart, hvor den konfliktfulle løypa over Leinavatn var inkludert uten behandling i forkant. Når konfliktnivået er så høyt som på Leinavatn, samt at en tidligere har vært gjennom en omfattende klagebehandling, ville FNF Troms forventet en grundigere behandling av saken. Dersom politikerne mener at det er tungtveiende grunner for en

FNF Troms, Holtvegen 66, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og friluftsansjoner i Troms som tilsammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsansjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

løype over Leinavatn utover perspektivet knyttet til kommunenes selvbestemmelse og råderett, burde deres argumentasjon og vektning kommet tydelig frem for høringspartene. Konsekvensutredninger og kart for redusert løype 3 ville være et minimum. Sistnevnte ble sendt ut ved forespørsel. Det faktum at §9 i forskriften er håndskrevet, er også et enkelttilfelle som i sum vitner om at arbeidet med snøskuterløyper i Bardu har gått unødig fort frem.

Retningslinjer og forventninger

I loven står det at hensynet til friluftslivet skal stå i en særstilling. I lovproposisjon, side 28, står det blant annet: *«Det er særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøscooterløyper, ikke minst som følge av eventuell ulovlig kjøring med utspring i løypene. Hensynet til friluftslivet står derfor i en særstilling.»* I Stortings prop 35L oppfordres kommunene å ta et spesielt hensyn til friluftslivet og at snøscooterløypene ikke bør legges i spesielt viktige eller viktige friluftslivsområder jfr. kartleggingen. Det understrekes også at kommunene bør holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder frie for snøskuterløyper. Det påligger derfor den enkelte kommune et stort ansvar å ivareta friluftslivets interesser gjennom planprosessen.

FNF Troms erkjenner at det ikke foreligger noe absolutt forbud mot fastsetting av løyper i områder som er verdsatt som viktige / svært viktige for friluftsliv. Kommunen har mulighet til å benytte skjønn og etter konkrete vurderinger og avveininger kunne komme med så tungtveiende argumentasjon at hensynet til friluftsliv i enkelte tilfeller måtte kunne vike. Loven må likevel opprettholdes, særlige hensyn vektet, og det er ikke gitt at kommunens skjønn trumfer hensynet til svært viktige verdier for friluftsliv og naturmangfold. I tilfellet for Leinavatn er mange av natur- og friluftsansjones av den klare oppfatning at de store verdiene i området ikke gir rom for etablering av skuterløype. Kommunen er gitt tillitt med et handlingsrom for å etablere rekreasjonsløyper, men har også et tydelig ansvar for å ivareta natur- og friluftinteressene.

Friluftsliv

FNF Troms har i tidligere uttalelser argumentert for de store friluftslivverdiene ved Leinavatn. I friluftkartleggingen er hele området langs vannet i retning mot Altevatn verdsatt som «svært viktig», mens områdene inn mot svenskegrensa er verdsatt som «viktig». Det ligger et særskilt ansvar for kommunen å ivareta disse områdene. «Det stille rom» begynner å bli en knapphetsressurs i Troms.

Forslaget med å legge skuterløype over Leinavatn og inn til svenskegrensa oppfattes av en rekke natur- og friluftsansjoner som kontroversielt. Her åpnes et helt nytt område for snøskuterkjøring. Området har store verdier som villmarksområde, stille rom og for tradisjonelt friluftsliv og naturmangfold. Området må sees i en større sammenheng, da det representerer et av få større sammenhengende villmarksområder i Europa. Områder uten støy, trafikk og betydelige inngrep er i dag et knapphetsgode.

En åpning av løype 3, med unntak av næringsdelen, vil føre til negative konsekvenser for friluftslivet, særlig i form av støy. Vi kan ikke se at hensynet med fartsreduksjoner gir tilfredsstillende avbøtende effekt. Det strider også imot de nasjonale anbefalingene om å unngå nyetableringer i svært viktige friluftsområder, samt i større sammenhengende vinterfriluftsområder. Leina er et populært og godt isfiskevann og er forholdsvis lett tilgjengelig via dagens isfiskeløype til Ostu. Det er et ettertraktet alternativ, dersom en ønsker å komme seg bort fra skuterløypene langs Altevatn. Leina har også mye historie og tradisjon knyttet til bruk, samt at deler av områder er tilrettelagt for friluftsilv. Leinavasstua (Statskoghytte) er blant annet mulig for allmennheten å leie. Overnevnte gjør at området har særegne kvaliteter i forhold til andre områder hva gjelder alternativ bruk.

I dag finnes det allerede isfiskeløyper langs hele Altevavn, og disse vil mest sannsynlig bli omgjort til rekreasjonsløyper. Organisasjonene vil ikke motsette seg dette. Altevavn utgjør et omfattende løypenett og mange titalls kilometer med skuterløyper. Her er det allerede muligheter for de som ønsker å benytte skuteren til å komme seg bort, campe, fiske, til å starte skituren lengre inn på Altevavn o.l. FNF har forståelse for at noen ønsker nye områder, at det er ulike oppfatninger, samt at diskusjonen rundt skuterløyper ikke er svart/hvit. FNF Troms stiller likevel spørsmål ved behovet av å forlenge løypene inn i et nytt, verdifullt og kontroversielt område. Leina-området er forholdsvis lite på skuter, det vil gå fort å kjøre gjennom. Men med umotorisert ferdsel er dette fremdeles et stort og attraktivt villmarksområde. Landskapet står også i kontrast til Rohkunborri og Dividalen som er vernet som nasjonalparker. Områdene må sees i sammenheng og utfyller hverandre i opplevelsverdi og kvaliteter.

Foreslått slutt på løype 3 over Leinavavn er kun 100 meter fra svenskegrensa. Fra svenskegrensa er det igjen kun 3 kilometer til det svenske løypenettet som har stor utstrekning. Selv om det ikke er lov eller lagt opp slik, er det ikke urimelig å anta at kjøring mellom landegrensene vil forekomme og føre til ytterligere trafikk og punktering av et viktig område for naturmangfold og friluftsliv.

I Fylkesmannen i Finnmark sin klagesaksbehandling og vurdering av tidligere løype 4, den såkalte «dispensasjonsløypa» som går til fiskevannene i nasjonalparken med stoppunkt kun 100 meter fra nasjonalparkgrensa, skriver de «*vi mener det her vil være overveiende fare for ulovlig kjøring videre inn i nasjonalparken, ... Løype 4 er dermed etter vårt syn lagt så nær vernegrensen at det framstår som naturlig å raste innenfor nasjonalparken som verneområde.*» FNF mener samme problemstilling vil kunne gjøre seg gjeldene ved å planlegge løypa kun 100 meter fra svenskegrensa.

Naturmangfold

Leina og omliggende områder er av særlig verdi for naturmangfold og landskap. Området har viktige økologiske funksjoner for en rekke sårbare arter av nasjonal interesse. Mange av disse er arealkrevende og har behov for nettopp den grad av sammenhengende villmarkspregende områder en finner i indre deler av Bardu i dag. Av artene som må tas i betraktning kan nevnes blant annet fjellrev, jerv, bjørn, gaupe, kongeørn, snøugle, li- og fjellrype, hare og elg. FNF Troms mener det er svært viktig at nøkkelområdene rundt Leina ivaretas videre framover og beholdes ufragmentert og uforstyrret. For ytterligere verdier knyttet til naturmangfold viser vi til fylkesmannen sine uttalelser.

Samlet belastning

FNF Troms har tidligere etterlyst konsekvensutredninger for sumvirkningene for alle de foreslåtte løypene sett under ett. I tidligere KU ble det skrevet kort om samlet belastning for hver enkelt løype (som regel for hvert enkelt løypesegment), men ikke for hvordan alle løypene påvirker sammen. En bør også se det i sammenheng med løypenettet på svensk side, særlig hva angår naturmangfold. FNF Troms mener dette er nødvendig og en naturlig del av å følge opp Naturmangfoldlovens § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. FNF Troms ønsker også å trekke fram to andre momenter i Bardu som påvirker natur og friluftsliv; øvingsområdene til forsvaret og omfattende kraftutbygging. Skytefelt setter restriksjoner på store arealer, samt at både store og små kraftverk påvirker naturmangfold og naturopplevelsen. FNF Troms mener at alle disse faktorene må vurderes i sammenheng. Skuterløypene bør også vurderes ut fra hvilke planer som gjøres i Målselv og nabokommunene, samt sees i et overordnet perspektiv på hva som eksisterer i dag av løyper og villmark på større skala.

Konklusjon

FNF Troms mener det er avgjørende med grundige og godt forankrede prosesser knyttet til etablering av kommunale løypenett for rekreasjonskjøring. Prosessen i Bardu synes forhastet og resultatene av hva som tillates vil kunne sette presedens framover. Mange av natur- og friluftsansjoner mener at kommunen vil ha et omfattende tilbud til personer som ønsker å kjøre snøskuter ved å vedta en forskrift for løype 1, 2 og 4. Det er løype 3 over Leinavatn, med unntak av 3.1. løype for næringsformål, vi på det sterkeste anbefaler tas ut av forskriften med hensyn til store verdier for landskap, naturmangfold og friluftsliv. Dette er i tråd med de standpunkt FNF Troms tidligere har formidlet. Vi vil trekke fram at det ofte er vanskeligere å reversere nye traseer enn det er å åpne dem. Det er svært viktig at vedtakene gjøres helhetlig, kunnskapsbasert og at de store natur- og friluftsverdiene får den særstillingen de etter loven skal ha.

Vi tar gjerne mot henvendelser fra kommunen i saker og områder som berører våre medlemmers interesser.

FNF Troms ønsker Bardu kommune lykke til i det videre arbeidet med forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter og har tillit til at natur- og friluftsansjonene blir ivarettatt i videre saksgang.

For Forum for natur og friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Uttalelsen støttes av:

Troms Turlag, Harstad Turlag, 4H Troms, Naturvernforbundet Troms,
Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Troms Fylkeskystlag,
Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Nord-Norsk Botanisk Forening,
Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i Våre Hender Nord,
Tromsø Casting- og Fluefiskerforening

Kopi:
Fylkesmannen i Troms
Troms Fylkeskommune